

Strani 10 in 11

Zoran Flander, restavrator

»Ravno toliko sem tehničen, da imam rad preplet umetnosti in tehnike. Ker znanja o restavriranju kovine pri nas ni veliko, se učim iz knjig, marsikaj najdem na internetu, pa veliko poskusov naredim, preden se lotim restavriranja.«

Stran 2

Sprejet prvi predlog proračuna

Na 20. seji so svetniki potrdili proračun občine za leto 2021 v višini nekaj več kot šest milijonov evrov.

Stran 5

Občini Cerkno in Gorenja vas – Poljane ponujata roko državi

Občini sta pri 4. razvojni osi pripravljeni prevzeti aktivno vlogo. Želita, da ju pristojno ministrstvo pooblasti za pripravo OPPN.

CERKLJANSKE NOVICE

ČASOPIS OBČINE CERKNO 🌿 LETNIK 7 🌿 ŠT. 21 🌿 DECEMBER 2020 🌿 www.cerkno.si

Foto: Bojan Tavčar

Naj bo zdravo!

Leto, ki je za nami, bi lahko opisali s številnimi pridevniki: nenavadno, nepričakovano, neverjetno, nepredvidljivo, zanimivo, polno novih izkušenj, izzivov, velikih sprememb, še večjih razočaranj in pomembnih odločitev.

Dodobra je pretreslo vse vidike in pore naših življenj, od zasebnih, v katerih se srečujemo z drugačno delovno rutino, šolanjem na daljavo, manj druženji s prijatelji in sorodniki, do poklicnih z delom na daljavo, drugačnimi delovniki, koriščenjem dopusta, pristajanjem na »zavodu«, čakanjem na opravljanje dela. Tolažimo se, da je začasno, dopovedujejo nam, da je nujno potrebno, če želimo dobiti boj z epidemijo. Nove razmere, novi časi prinašajo izzive, na katere se posamezniki odzivamo precej različno.

Še pred marcem si ne bi nikoli mislili, da bomo z največjim veseljem letos ponavljali besedo negativen, za prihodnje leto pa bo zadostovala samo: zdravo!

Zdravja predvsem, zraven pa tudi precej sreče, potem pa še vse ostalo, česar si želite, naj bo naloženo v popotnico za leto 2021 – ob branju še ene številke Cerkljanskih novic.

Strani 4

Investicije 2020

Predstavljamo največje investicije občine, izvedene v letošnjem letu, katerih vrednost je 1,2 milijona evrov.

Stran 5

Eta Cerkno prejemnica certifikata Družbeno odgovoren delodajalec

Podjetje je med prvimi 14 prejemniki certifikata, odločili so se za certificiranje področja usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja.

Stran 6

Marija Magajne imenovana za državno sekretarko

Vlada je na mesto državne sekretarke na ministrstvu za zdravje imenovala Cerkljanko Marijo Magajne, ki je pred tem vodila Zdravstveni dom Idrija, nazadnje pa je bila v. d. generalnega direktorja direktorata za zdravstveno varstvo.

Stran 7

Podpira(j)mo lokalno

Lokalna trajnostna oskrba ima tudi širši družbeni pomen. Predstavljamo lokalne pridelovalce Cerkljanskega.

Stran 12

Šport

Objavljamo intervju z Radom Raspetom, ki je od junija letos novi predsednik Zveze za avto šport Slovenije AŠ2005.

Strani 8 in 9

Jubilej Radia Cerkno

3. januarja 2021 bo Radio Cerkno obeležil 50 let. Ena najstarejših radijskih postaj v Sloveniji je nastala na pobudo cerkljanskega društva radioamaterjev.

Stran 11

Driklc vabi na ogled jaslic

Člani Drikla bodo za popestritev letošnjih božično-novoletnih praznikov v Cerknem spet postavili lesene jaslice.

CERKLJANSKE NOVICE

Izdajatelj: Občina Cerkno,
Bevkova ulica 9, 5282 Cerkno
T: 05 37 34 640
E: info@cerkljanskenovice.si
www.cerkno.si
Odgovorna oseba: Gašper Uršič, župan Občine Cerkno
Uredniška zasnova: Damjana Peterneš
Jezikovni pregled: Urša Ambrožič
Grafično oblikovanje: Bojan Tavčar
Tisk: GR Grafika, d. o. o.
Naklada: 1.800 izvodov
Časopis je brezplačen.

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Vstopamo v predpraznični čas, ki bo v letošnjem že tako drugačnem letu samosvoj. Poskrbimo, da bo goriška statistična regija ostala na seznamu tistih z ugodnejšo epidemiološko sliko. V letu 2020 bo dopisno in prek spletnih videokonferenc izvedenih 14 sej občinskega sveta. S tem smo pospešili sprejemanje določenih aktov, ki jih je od nas zahtevala država in so usmerjeni v prihodnost. Ti sprejeti akti na prvi pogled niso prijetni, saj finančno obremenjujejo občanke in občane, a dolgoročno omogočajo pospešen razvoj osnovne infrastrukture, ki pa jo uporabljamo vsi. V letu 2020 je bil poudarek na izdelavi strateških dokumentov in izvedbi sprememb prostorskih aktov ter nakupu strateških parcel za razvoj Občine Cerkno. Med drugim je v zaključni fazi tudi sprejem lokalnega programa za mlade (2021–2025), ki bo v začetku naslednjega leta tudi javno predstavljen. Uspešno smo zaključili z nakupom parcele ob cerkljanski obvoznici, ki bo omogočila selitev avtobusne postaje iz središča Cerknega in umiritev prometa v središču kraja. Opravljen je bil nakup stavbe stare policije, kjer v letu 2021 pričenjamo z aktivnostmi za pridobitev gradbenega dovoljenja za izgradnjo večstanovanjske stavbe z desetimi stanovanji. Pravkar zaključujemo s pogajanjem za nakup parcele za selitev heliodroma, ki bo še naprej omogočal nujne helikopterske prevoze občank in občanov. Pridobljena so tudi že prva gradbena dovoljenja za postavitve trgovskega centra, kjer vsi deležniki aktivno sodelujemo, da se bo gradnja lahko pričela v prvem delu naslednjega leta.

V letu 2021 bo izdelana končna dokumentacija za selitev zdravstvene postaje v stavbo stare Ete, ki bo nadgrajena s programom dnevnega centra za starejše in kjer bo tudi nova lokacija lekarne. Država bo v naslednjem programskem obdobju podpirala tovrstne vsebine in Občina Cerkno že intenzivno išče razpise za sofinanciranje izvedbe investicije in programov.

Na koncu pa vam želim, da praznike preživite mirno, na način, ki je vam najljubši. Predvsem pa, da ostanete zdravi.

Župan Občine Cerkno Gašper Uršič

Z 20. seje Občinskega sveta Občine Cerkno

Sprejet prvi predlog proračuna 2021

Damjana Peternelj

Na seji 8. decembra so svetniki v drugem branju obravnavali tri najpomembnejše občinske akte, s katerimi bodo v občinski proračun v prihodnje zajeli nove davčne prilive, ter v prvem branju potrdili proračun za prihodnje leto.

Do obravnave Odloka o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo za območje Občine Cerkno so se predstavniki krajevnih skupnosti, svetniških skupin ter občinske uprave sestali na usklajevalnem sestanku. Občinska svetnica Antonija Dakskobler, ki je pripomnila, »da ne bi bilo treba tako strašno hiteti s sprejemanjem tega odloka«, je preverila, kakšne vsote plačujejo občani po drugih občinah – v Kobaridu, Tolminu, Bovcu, Postojni. Komunalni prispevek v Cerknem bo v prihodnje primerljiv z naštetimi občinami, saj se za drugo obravnavo odloka predlaga znižanje prispevne stopnje za ceste s 75 na 55. Komunalni prispevek (v povprečju okrog 8500 evrov) zavezanec plača v enkratnem znesku, lahko pa se z občino dogovori o plačilu komunalnega prispevka po obrokih, ki jih je lahko največ 12, višina posameznega obroka pa ne sme biti nižja od 200 evrov.

Glede na zgolj nekaj vprašanih svetnikov se je zdelo, da so stališča uspeli poenotiti, a pri glasovanju osem svetnikov ni glasovalo, odlok je bil sprejet s sedmimi glasovi za.

Plačevanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča so svetniki potrdili za celotno območje občine, ki je razdeljeno na dve območji: v prvo območje spada naselje Cerkno, v drugo pa ostala območja v občini, kjer bo plačevanje NUSZ sorazmerno nižje. Oprostitve plačila je deležen zavezanec, ki je kupil novo stanovanje kot posamezen del stavbe ali zgradil družinsko stanovanjsko hišo, če je v ceni ali neposredno plačal komunalni prispevek, oprostitve traja pet let. Oprostitve nadomestila je lahko oproščen tudi zavezanec, ki predloži odločbo oz. mnenje centra za socialno delo. Brez razprave so z osmimi glasovi za, štirimi proti, ostali trije svetniki niso glasovali, odlok potrdili.

O Odloku o subvencioniranju komunalnega prispevka za mlade in mlade družine v Občini Cerkno v drugi obravnavi niso glasovali. Dogovorili so se, da je točka seznanitvena, do naslednje seje bodo besedilo uskladili, saj odlok ne prinaša samo subvencioniranja za mlade družine, ampak tudi 30-odstotno subvencioniranje za tiste, ki bodo dozidali, nadzidali ali rekonstruirali obstoječ objekt. Odlok prinaša 40-odstotno subvencioniranje za mlade in 50-odstotno subvencioniranje za mlade družine, a v višini največ 5000 evrov.

Po dolgem času občinski proračun pripravljen pred iztekom leta

Višina proračuna 2021 je 6.178.000 evrov, kar je približno 400.000 evrov več od veljavnega. Na odhodkovni strani predvidevajo 6,5 milijona odhodkov.

Oton Lahajnar, direktor občinske uprave, je pojasnil, da obstajata najmanj dva razloga, da bi predlog proračuna sprejeli že do konca leta, in sicer, ker si v občinski upravi želijo biti takoj po novem letu polno operativni ter zaradi

zagotovitve sredstev za premik kanalizacije in izgradnjo novega mostu čez Cerknico na območju v centru naselja pred predvideno investicijo v trgovski center.

Za tekoče odhodke sta namenjena dobra dva milijona evrov, prav tako za tekoče transfere, približno tretjina pa za investicije, pri čemer je 370 tisočakov predvidenih za obnovo čistilne naprave v Cerknem, 222.000 evrov za obnovo nekdanjega gasilskega doma, za mrliško vežico v Cerknem 61.500 evrov, za dokončanje objekta v Otaležu 30.000 evrov.

Svetniki so bili enotni, da bo treba za poslovilni objekt v Cerknem čimprej zagotoviti zadostna sredstva.

Svetniki so imeli največ pripomb glede adaptacije starega gasilnega doma v Cerknem, pri čemer so opozorili, da ne gre zanemariti sredstev, ki bi jih lahko vnovčili iz namena popotresne obnove, obenem pa so se zavzeli, da se v proračun umesti prepotrebna izgradnja poslovnega objekta v Cerknem, ki je ocenjena na 250.000 evrov. Predlagali so tudi več sredstev za umestitev ZP Cerkno v prostore stare Ete ter rekonstrukcijo ceste Bukovo–Grahovo. Po slabih dveh urah razprave je prvi predlog proračuna z osmimi glasovi za (sedem svetnikov ni glasovalo) dobil zeleno luč.

Soglasno so potrdili imenovanje Nade Božič Eržen za direktorico Mestne knjižnice in čitalnice Idrija ter dali pozitivno mnenje Mestnemu muzeju Idrija za nadaljnje štiriletno obdobje upravljanja Partizanske bolnice Franja.

Med pobudami in vprašanji svetnikov je bilo slišati še, da je čas, da se sproži priprava upravljavskih načrtov za Arheološki park Divje babe in Partizansko bolnico Franja. Župan Gašper Uršič je ob tem pojasnil, da bo že v začetku leta 2021 pripravljena strategija razvoja turizma, ki bo osnova za pripravo tovrstnih načrtov. Svetnike je zanimalo še, kje je vzrok za porast okuženih s covidom-19. Župan je povedal, da se nadaljujejo redni sestanki CZ, gospodarstva, občin na tedenski ravni in da k višjemu odstotku največ prispeva delež okuženih v domu starejših občanov v Idriji. 🌱

Epidemija koronavirusa

V primežu drugega vala

CN

Vlada je pred več kot tednom dni skoraj do božiča sprostila nekatere ukrepe za zajezitev epidemije. V štirih epidemiološko ugodnih regijah – in med njimi je Goriška – se je sprostila omejitev gibanja med občinami, a le za uporabnike aplikacije #Ostanizdrav.

Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje o številu okužb glede na 14-dnevno incidenco na sto tisoč prebivalcev po posamezni statistični regiji v obdobju med 27. novembrom in 10. decembrom so epidemiološko najbolj ugodne regije Gorenjska, Obalno-kraška, Osrednjeslovenska in Goriška. Od 15. decembra je bila v teh regijah omejitev gibanja med občinami po odločitvi vlade delno sproščena do vključno 23. decembra. Gibanje je bilo omejeno na območje celotne regije s stalnim prebivališčem, pogoj je (bila) na mobilnem telefonu naložena in stalno aktivirana aplikacija #OstaniZdrav.

Sprostile so se nekatere storitvene dejavnosti: odprtje trgovin z oblačili, obutvijo, športno opremo in avtosalonih. V vseh regijah so (bili) odprti frizerski in kozmetični saloni, cvetličarne, avtopralnice

in kemične čistilnice, izvajanje javnega linijskega prevoza pa je organizirano po počitniškem voznem redu. Vlada je dovolila prevoz s krožnimi kabinskimi žižnicami, vlečnicami in sedežnicami za največ eno osebo ali člane istega gospodinjstva.

Šole do konca leta ostajajo zaprte.

Od 16. do 23. decembra je (bilo) na odprtih javnih krajih in prostorih nošenje zaščitne maske obvezno le v primeru, če ni (bilo) mogoče vzdrževati medosebne razdalje najmanj dva metra.

Minister za zdravje Tomaž Gantar pred koncem leta poudarja: »Celotna Evropa se boji prihajajočih praznikov, lahko je to začetek tretjega vala v večini držav, ki bi bil lahko še intenzivnejši. Poleg tega smo že v obdobju različnih respiratornih obolenj, kar predstavlja lahko še dodatne obremenitve

zdravstvenega sistema. Še vedno se gibljemo okrog 1.300 hospitaliziranih covidnih bolnikov in smo blizu zgornje meje, ki jo zmora zdravstvo.«

Božično-novoletne praznike bomo torej letos, razmeram primerno, proslavljali precej manj hrupno in veseljaško, v krogu najožjih družin.

Letos se še toliko bolj kot druga leta vrstijo opozorila strokovnjakov, da je december tudi mesec, ko mnogi občutijo stisko. Ta je letos zaradi izrednih razmer ob epidemiji še precej bolj prisotna, saj stikov in druženja praktično ni. Obiske

bodo torej letos zamenjali telefonski pogovori in sms-sporočila, osamljenim bo veliko pomenila tudi na roko napisana kartica z lepim voščilom. 🌱

Priporočila lastnikom objektov po daljši prekinitvi uporabe pitne vode

Občinska uprava

Zaradi preprečevanja širjenja novega koronavirusa SARS-CoV-2, ki povzroča covid-19, so v času razglasitve epidemije številne ustanove in poslovni objekti začasno zaprli svoja vrata. Posledično je prišlo do zastoja pitne vode v hišnem vodovodnem omrežju (HVO). Zastajanje pitne vode v HVO lahko povzroči poslabšanje kakovosti pitne vode in potencialno nevarnost za zdravje ljudi.

Lastnikom in upravnikom objektov v javni uporabi (vzgojno-varstvene in izobraževalne ustanove, gostinski objekti, nastanitveni objekti, objekti za izvajanje higienske nege, poslovne stavbe ...) priporočamo, da pred ponovnim odprtjem dejavnosti izvedejo spiranje HVO in pri tem smiselno uporabijo naslednja navodila.

V času počitnic, praznikov ali zaprtja dejavnosti je poraba vode v objektih v javni uporabi zmanjšana ali prekinjena, zato lahko pride do zastajanja in dviga

temperature vode v hišnem vodovodnem omrežju. V omrežju tako prihaja do razmnoževanja mikroorganizmov ali izločanja nevarnih snovi iz omrežja v pitno vodo, kar lahko predstavlja tveganje za zdravje.

Vsem lastnikom in/ali upravnikom javnih objektov zato priporočamo, da po daljšem zaprtju objekta poskrbijo za intenzivno izpiranje vodovodnega omrežja, ki se opravi tako, da se poveča pretok pitne vode v vodovodnem omrežju na vseh pipah v objektu za najmanj 15 minut oz. do stabilizacije temperature.

Hišno vodovodno omrežje zajema cevovod, opremo in naprave, ki so vgrajene med priključkom na sistem za oskrbo s pitno vodo in mesti uporabe pitne vode. Hišno vodovodno omrežje, vključno z mesti uporabe (pipe), je treba redno in pravilno vzdrževati. Voda naj na vsaki pipi pred prvo uporabo tega dne teče vsaj dve minuti (curek naj bo enakomeren, srednje jakosti, debeline svinčnika)

oziroma toliko časa, da se temperatura vode na pipi ustali.

Vsaj enkrat na 14 dni je treba na vseh pipah sneti in očistiti mrežice ali druge nastavke. Čiščenje pomeni spiranje z vodo, ki teče po tem sistemu, in po potrebi odstranjevanje vodnega kamna.

Na mestih, kjer voda v omrežju zastaja, naj se izvaja tedensko izpiranje do stabilizacije temperature vode. Evidentirati je treba slepe rokave in jih odstraniti. Do takrat je treba enkrat na teden spirati vodo iz slepih rokavov. Svetujemo, da redna preventivna izpiranja vodovodnega omrežja izvajate skozi vse leto in s tem zagotavljate pretočnost na vseh pipah v objektu; izpiranje naj se opravi po vsakem obdobju, ko voda v omrežju dlje časa stoji (npr. na začetku delovnega tedna, po praznikih idr.).

Po presoji je potrebno ukrepati tudi v zvezi z morebitno problematiko legionel. 🌱

V letu 2020 izvedene investicije

Predstavljamo v letošnjem letu izvedene projekte v Občini Cerkno. Skupna vrednost izvedenih investicij je 1,2 milijona evrov.

Sanacija udorov na cesti Laharna–Police

Rekonstrukcija ceste Mrovljev grič–Joškovec

Sanacija ceste Pot v Čelo

Sanacija ovinka v vasi Jesenica

Ureditev odvodnjavanja in sanacija posedka na cesti Razpotje–Čumar, Novaki

Urejanje ceste Jesenica–Vrh ravni–Zakojca

Sanacija ceste v vasi Gorje

Ureditev vodotoka Oresovka

Sanacija plazov in rekonstrukcija ceste Dolenji Novaki–Razpotje

Sanacija odseka ceste Jesenica–Kojca

Sanacija podpornega zidu in preplastitev vozišča v vasi Spodnje Jazne

Protipoplavni zidovi na Cerknici

Poleg naštetega so bili v sklopu 1,2-milijonskih investicij urejeni še nekateri drugi večji posegi: sanacija ceste Log–Poljane, popravilo propusta na cesti Otalež–Hmenica, izgradnja novega propusta na cesti Lazec–Grašče, popravila podpornih zidov in propustov na cesti Golob–Jazne, protipoplavni zidovi na Cerknici ter asfaltiranje ceste Šebrelje–Kurji Vrh.

Občini Cerkno in Gorenja vas - Poljane ponujata roko državi

CN

Občini sta že v začetku leta na predstavitvi tehnične, okoljske, prostorske in ekonomske preveritve izvedljivosti novih variant na trasi četrte razvojne osi med Cerknim in Hotavljami dali prednost južnim variantam.

Najbolj verjetna rešitev je torej posodobitev sedanje trase Trebija–Sovodenj–Cerkno, ki je izvedljiva in cenejša. Predlogi imajo manjši vpliv na okolje, izkoriščajo in izboljšujejo razmere v obstoječem urbano-prometnem koridorju, preko Sovodnja se izboljšuje navezava na Žiri. V primerjavi z vsemi severnimi variantami (preko Kopačnice) je predvidena cenejša izvedba, ki omogoča izgradnjo po fazah, saj se morata, kot sta sklepčna župana, Primorska in Gorenjska preko cestnega omrežja bolje povezati.

Pri tem sta občini pripravljeni prevzeti aktivno vlogo, zato predlagata, da pristojno ministrstvo za pripravo podrobnega prostorskega načrta pooblasti obe občini, s katerima bo sklenilo dogovor o pripravi, sprejemu in financiranju prostorskega načrta za prostorsko ureditev skupnega pomena izgradnje četrte razvojne osi. Predlagani način sprejema akta je najučinkovitejši in izvedljiv v najkrajšem času, kot primer dobre prakse pa je bil izpostavljen pri sprejemanju občinskega

podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za gradnjo obvoznice v Gorenji vasi, ki je bila po tem modelu pred leti z evropskimi sredstvi že zgrajena.

Župan Cerknega Gašper Uršič je povedal, da so bile na sestanku predstavljene različne variante, od katerih naj bi bili realno izvedljivi dve. »Ta del prepušča pristojnemu ministrstvu, ki bo traso ustrezno uvrstilo v prostor. Ocenjujemo, da bo ta faza trajala dobro leto. Katera od teh variant je najboljša, pa bomo ugotovili med samim postopkom. Pobudo o umestitvi skupnega prostorskega načrta je resno vzel minister za infrastrukturo g. Jernej Vrtovec, ki je jasno nakazal, da je ta povezava med Primorsko ter Gorenjsko prepotrebna.«

Župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež pa je izpostavil: »Po skoraj 15 letih predstavitev brez konkretnih zaključkov in zapravljanja sredstev za študije variant na študije variant neizvedljivih koridorjev menim, da je čas, da temu naredimo konec. Župana sva podpisala pobudo, ker

Vir: spletna stran Občine Gorenja vas - Poljane

Najprimernejše naj bi bile južne variante cestne povezave Cerknega s Hotavljami preko Sovodnja.

meniva, da je napočil čas za končne rešitve. Občini bi si s to pobudo v prihodnosti naložili veliko izzivov in operativnega dela,

vendar bi jih tudi z odgovornostjo sprejeli. Po proučitvi pobude pričakujem poziv pristojnega ministrstva po sodelovanju.«

ETA Cerkno prejemnica certifikata Družbeno odgovoren delodajalec

Znanih je prvih 14 prejemnikov pristopnega certifikata Družbeno odgovoren delodajalec, med katerimi je tudi tovarna elektrotermičnih aparatov ETA, d. o. o., Cerkno, kjer so se odločili za certificiranje področja usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja.

certifikata in s spremljanjem in implementacijo ukrepov s področja družbene odgovornosti povečali ugled znamke delodajalca in s tem zadržali oziroma pridobili najboljše kadre. Lažje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja lahko vpliva tudi na

večjo motiviranost zaposlenih in to nam je kot delodajalcu pomembno. Med izbranimi ukrepi so tako možnost fleksibilnega delovnega časa, izmenično delo od doma in posebne ugodnosti za zaposlene za

aktivno preživljanje prostega časa. Izбира ukrepov je bila plod sodelovanja uprave, kadrovske službe in skupine zaposlenih, kar potrjuje, da bomo s skupnimi močmi lahko izpeljali zastavljene aktivnosti,« je povedala Tina Menard, vodja enote za ravnanje s človeškimi viri v ETA, d. o. o., Cerkno, podjetju z več kot 770 zaposlenimi. Nosilci certificiranja so Ekvilib Inštitut, GZS, ZDS in ZSSS.

Po prejemu pristopnih certifikatov se bodo morali prejemniki potruditi, da ukrepi zaživijo oziroma da jih implementirajo v praksi. Če bodo pri tem dovolj uspešni, lahko že prihodnje leto napredujejo in prejmejo napredni certifikat Družbeno odgovoren delodajalec. V postopek certificiranja pa na Ekvilib Inštitutu sprejemajo tudi nova podjetja in

organizacije, tako gospodarske kot negospodarske, ki imajo vsaj pet zaposlenih. Do konca septembra 2022 bodo prvim 200 prijaviteljem omogočili brezplačen prejem certifikata. (Ekvilib Inštitut)

V podjetju pravijo, da je pridobitev certifikata zanje potrditev, da so na pravi poti v trajnostni skrbi za zaposlene, poslovne partnerje, lokalno skupnost, kakovost izdelkov in varovanje narave. »Pričakujemo, da bomo s pridobitvijo

Certifikat
**Družbeno
odgovoren
delodajalec**

Občina Cerkno v mednarodni iniciativi PRIMOKIZ

Domen Uršič

V Sloveniji iniciativa poteka na lokalni ravni, v osmih zainteresiranih občinah, in sicer bo vsaka od njih v naslednjih dveh letih razvila strategijo »družinam z mlajšimi otroki prijazna občina«. Občina Cerkno namerava s sodelovanjem v projektu izboljšati kakovost bivanja za družine z mlajšimi otroki in s tem zvišati standard bivanja v občini ter omogočiti otrokom varno in spodbudno učno okolje.

Foto: pixels.com

Iniciativa bo v naslednjih letih del projekta Krepitev skupnosti, katerega namen je ojačati podporni sistem za vse prebivalce Cerkljanske.

Strategija PRIMOKIZ stremi k povezovanju različnih sektorjev in storitev, namenjenih družinam z mlajšimi otroki (šolstvo, zdravstvo, sociala). Za delo in povezovanje na nacionalnem nivoju skrbi Pedagoški inštitut, natančneje Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom (CKVI KZK). Občina Cerkno je s pomočjo Urbana Boljka izvedla analizo, da ugotovi,

kaj v lokalnem okolju deluje in kaj manjka ter na podlagi tega pripravila strategijo, ki bo usmerjena na potrebe v Občini Cerkno.

Oblikovan je že lokalni akcijski timi (LAT), ki ga poleg predstavnikov občine sestavljajo še vodstvo in strokovne službe OŠ Cerkno, Vrtec Peter Klepec pri OŠ Cerkno, Center za socialno delo, Center za krepitev zdravja, Rdeči križ. Iniciativa pa

je še vedno odprta tudi za ostale, ki si želijo sodelovanja.

Med dejavnostmi podpora učencem pri pouku na daljavo

Epidemija covid-19 je pokazala, da je za uspešno naslavljanje raznolikih potreb, ki jih imajo družine, potrebno dobro usklajevanje med različnimi sektorji in oblikovanje pristopov, ki celostno podprejo družine v vsej kompleksnosti njihovih potreb, v

času krize še bolj izrazitih. Tudi s pomočjo iniciative se že v tem trenutku s pomočjo prostovoljcev, zaposlenih v ČŠOD OE Cerkno in OŠ Cerkno, že izvajajo podpirne dejavnosti za otroke in družine pri izvedbi pouka na daljavo.

LAT v tem trenutku vodi Domen Uršič kot lokalni koordinator. Stalno podporo pri organizaciji in izvedbi nudi Petra Založnik, strokovnjakinja, ki verjame v pomen kakovostnega okolja za predšolske otroke in njihove družine ter si želi na tem področju narediti spremembo. Občina Cerkno se je iniciativi pridružila, ker je obdobje do osmega leta starosti eno najpomembnejših obdobji v človekovem življenju, saj se takrat oblikujejo temelji za njegov razvoj. Za ta čas je značilen hiter razvoj možganov in pridobivanje temeljnih znanj in veščin, pomembnih kasneje v življenju. Obstaja vedno več dokazov o pomenu zgodnjega otroštva v življenju posameznika in o koristih, ki jih kakovostne, celostne in povezane storitve v tem času prinašajo otrokom in družinam, skupnostim, občinam, pa tudi gospodarstvu. 🌱

O PRIMOKIZ-u

Modelni pristop PRIMOKIZ temelji na ideji, da morajo politike in storitve na področju zgodnjega otroštva ustrezati specifičnim potrebam vseh otrok in družin v občini ter da mora njihovo izvajanje potekati usklajeno. Da bi to dosegli, morajo biti na lokalnem nivoju razvite celostne strategije, ki otroke in družino postavljajo v središče. Pristop PRIMOKIZ lokalnim deležnikom pomaga razvijati celovite in odzivne strategije na področju zgodnjega otroštva, pri čemer upošteva horizontalno in vertikalno mreženje. Pristop PRIMOKIZ je že bil implementiran v Švici, Nemčiji in Romuniji, tako da bomo v Sloveniji gradili na njihovih dobrih praksah, hkrati pa bo pristop prilagojen našim razmeram.

Podaljšanje vodnih dovoljenj za lastno oskrbo s pitno vodo

Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, obvešča, da se 31. 12. 2020 velikemu številu vodnih dovoljenj izteče čas veljavnosti. Vse občane Občine Cerkno prosimo, da pregledate datume izteka veljavnosti vaših vodnih dovoljenj, pridobljenih za neposredno rabo vode za lastno oskrbo s pitno vodo, saj lahko vodno dovoljenje na podlagi pravočasne vloge podaljšate. Obrazec za podaljšanje vodnega dovoljenja za lastno oskrbo s pitno vodo, ki ga vložite na Direkcijo Republike Slovenije za vode, in dodatna navodila v zvezi s postopkom podaljšanja dovoljenja lahko pridobite na spletni povezavi: <https://www.gov.si/zbirke/storitve/vloga-za-podaljsanje-vodnega-dovoljenja-za-lastno-oskrbo-s-pitno-vodo/>.

Vlogi je potrebno priložiti izjavo pristojne občine, da se oskrbovani objekt ne nahaja na območju javnega vodovoda, kjer se izvaja javna služba, oziroma da izvajanje javne službe ni predvideno. Vlogo dobite na spletni strani Občine Cerkno v rubriki Obrazci in vloge/Okolje in prostor. Vlogo za pridobitev izjave občine pošljite po pošti na naslov Občina Cerkno, Bevkova ul. 9, 5282 Cerkno ali na elektronski naslov obcina@cerkno.si. (Občinska uprava) 🌱

Foto: pixels.com

Magajnetova državna sekretarka na ministrstvu za zdravje

Mag. Marija Magajne iz Cerknega je bila konec novembra imenovana za državno sekretarko na ministrstvu za zdravje, kjer je zamenjala Tino Bregant. Magajnetova, sicer specialistka epidemiologije z bogatimi izkušnjami s področja javnega zdravja in vodenja, je bila doslej vršilka dolžnosti generalnega direktorja direktorata za zdravstveno varstvo na ministrstvu za zdravje.

Med letoma 1990 in 2002 je vodila Zavod za zdravstveno varstvo Kranj, med letoma 2004 in 2005 bolnišnico Golnik. Leta 2008 je prevzela vodenje Inštituta za varovanje zdravja RS (zdajšnji Nacionalni inštitut za javno zdravje – NIJZ), po poteku petletnega mandata na NIJZ-ju pa je vodila Center za upravljanje projektov in raziskovalne dejavnosti vse do leta 2017, ko je prevzela vodenje Zdravstvenega doma Idrija. (CN) 🌱

Foto: Bojan Tavčar

Novorojenčki

V Občini Cerkno so se od konca novembra do 16. decembra rodili trije novorojenčki. Za deklico Sofijo s Travnika, ki sta se je razveselila starša Tjaša Štravs in Blaž Obid, smo prejeli tudi privolitev za objavo podatkov. Iskreno čestitamo! 🌱

Lokalni ponudniki

Podpirajmo lokalno in utrjujmo samooskrbo

ICRA

Lokalna trajnostna oskrba ima poleg bolj kakovostnih živil tudi širši družbeni pomen. Z nakupovanjem lokalnih pridelkov in podpiranjem lokalnih kmetovalcev podpiramo lokalno kmetijstvo, samooskrbo in okolje ter skrbimo za to, da bodo kmetije v naši skupnosti obstale tudi v prihodnosti. Prepoznate lokalne pridelovalce s Cerkljanskega?

SIRI IN MLEČNI IZDELKI

Kmetija Na Ravan

Cerkljanski Vrh 24
5282 Cerkno
M: 040 750 983

Kmetija Pri Bašlju

Jazne 14
5282 Cerkno
M: 051 201 207

MLEČNI IZDELKI IZ OVČJEGA MLEKA

Kmetija Na Hmenic

Otalež 50
5282 Cerkno
M: 031 590 138

SUHOMESNATI IZDELKI

Polak, d. o. o.

Šebrelje 34a
5282 Cerkno
M: 031 664 780

PEKOVSKI IZDELKI

Kmetija Košenija

Gorenji Novaki 8
5282 Cerkno
M: 051 351 994

IDRIJSKI ŽLIKROFI IN TESTENINE

TESING, Klemen Florjančič s. p.

Rožna ulica 9
5282 Cerkno
M: 041 460 775

MED IN ČEBELJI PRIDELKI

Čebelarstvo Lapanja

Orehek 37a
5282 Cerkno
M: 031 892 952

Čebelarstvo Cvetka Bevk

Poče 19
5282 Cerkno
M: 031 820 131

SADJE – JABOLKA

Kmetija V Gradiš

Trebenče 14
5282 Cerkno
M: 041 573 239

Kmetija Pri Raspetu

Poče 14
5282 Cerkno
M: 041 386 142

SEZONSKA ZELENJAVA

Kmetija Košenija

Gorenji Novaki 8
5282 Cerkno
M: 051 351 994

Ekološka kmetija Kramar

Gorenji Novaki 11
5282 Cerkno
M: 051 271 609

Kmetija Na Kuniku

Lazec 11a
5282 Cerkno
M: 041 448 072

Kmetija Pri Jušku

Orehek 21a
5282 Cerkno
M: 05 37 79 853

Kmetija v Ogenc

Podlanišče 46
5282 Cerkno
M: 041 884 612

Kmetija Pri Jeramu

Poče 10
5282 Cerkno
M: 031 222 806

Lokalno predelana hrana lahko vsebuje manj konzervansov kot hrana, ki prepotuje dolgo pot do našega krožnika, saj so lahko roki njenega trajanja krajši. Prevoz hrane pa tudi pomembno vpliva na povečanje ogljičnega odtisa v ozračju.

Sadje in zelenjava lokalnega izvora imata višjo hranilno in biološko vrednost, hrana lokalnega izvora vsebuje manj konzervansov, je bolj zrela, sveža in polnejšega okusa. Takšna hrana je sicer lahko manj privlačnega videza in manj obstojna, vendar pa jo prepoznate po bogatem in tradicionalnem okusu, na katerega smo navajeni iz otroštva.

Hrana lokalnega izvora ohranja genetsko pestrost. Lokalna trajnostna oskrba ima poleg bolj kakovostnih živil še širši družbeni pomen. Z nakupovanjem lokalnih pridelkov in podpiranjem lokalnih kmetovalcev podpiramo lokalno kmetijstvo, samooskrbo in okolje ter skrbimo za to, da bodo kmetije v naši skupnosti obstajale tudi v prihodnosti. 🌱

50-letnica ene najstarejših radijskih postaj v Sloveniji

Damjana Peternej

3. januarja 2021 bo minilo 50 let, odkar se je na srednjevalovni dolžini oglasil tedanji Radio Cerkno.

Prva ekipa radia. Stojijo (z leve): Danilo Bratina, Lojze Hvala, Janez Jeram, Jože Bizjak, Marija Zajc, Srečko Grošelj, Franc Tušar, Franko Taljati. Sedijo (z leve): Fani Hvala, Ivana Seljak, Milena Bizjak, Slavica Makuc, Sabina Eržen, Vojka Felc.

Ustanoviti radio: kot pripeljati vlak v Cerkno

Začetki lokalne radijske postaje segajo v leto 1970, ko je radioamater Srečko Grošelj svojemu prijatelju inženirju Francu Tušarju zaupal zamisel o izgradnji radijske postaje v Cerknem. Ta je bil nad idejo navdušen in je obljubil, da bo sodeloval pri postavitvi. Prevzel je mesto glavnega in odgovornega urednika radia v nastajanju. K sodelovanju je povabil Danila Bratino, ki naj bi skrbel za program. Grošelj je prevzel odgovornost za izgradnjo oddajnika, mešalne mize in

prebivalce isto, kot če bi v Cerkno pripeljal vlak, česar seveda ne bi nihče verjel,« je zapisal pobudnik za ustanovitev in eden od desetine ustanoviteljev cerkljanskega radia Srečko Grošelj, tudi prvi tonski tehnik. Prva napovedovalca sta bila Slavica Makuc in Danilo Bratina, v prvotni ekipi so bili še Marija Zajc, Sabina Eržen, Janez Jeram, Vojka Felc, za administracijo sta skrbeli Fani Hvala in Milena Bizjak, čestitke je sprejemala Ivana Seljak, Jože Bizjak ter Srečko Grošelj sta bila prva tonska tehnika ... Do sogovornikov na terenu so odhajali

peš ali z mopedom. Po vsebinski plati se je radio kosal z vsemi tedanjimi radijskimi programi, teh je bilo tedaj v Sloveniji manj kot deset. Slišnost se je počasi povečevala: iz cerkljanske doline na tedanjo Občino Idrija, kasneje pa v širši regijski prostor. Časi so se spreminjali, prihajali so novi sodelavci, pa tudi same razmere v tedanji medijski krajini so zahtevale vsakodnevno oddajanje, predvsem pa profesionalizacijo dejavnosti. Radio je,

potem ko je bil vrsto let registriran pri tedanji SZDL, kot gospodarska družba začel leta 1989, po osamosvojitvi Slovenije pa se je dejavnost tudi profesionalizirala z rednimi zaposlenimi. Zaradi prepoznavnosti v širšem slovenskem prostoru se je program preimenoval v Radio Odmev.

Srečko Grošelj, pobudnik in eden od ustanoviteljev radia »Neizmerno sem ponosen na radio. Ko smo ga ustanavljali, si nikoli nisem mislil, da bo dočakal tako starost. Še pomembneje se mi pa zdi to, da so številni na tem radiu dobili zaposlitev.«

studia. Ta je bil v domeni tovarne Eta, ki je vseskozi pomagala tako materialno kot tudi moralno. V jeseni 1970 je bil studio končan. 3. januarja 1971 ob 11. uri se je prek radijskih valov oglasil avizo »Po jezeru bliz Triglava.« »Takrat smo zapisali, da je bil ta dogodek za Cerkno in njegove

Kalilnica profesionalnih kadrov

Kot pojasni prvi in dolgoletni direktor radia Ivan Seljak, ki je del radijske ekipe od leta 1978, se način dela v vseh teh letih ni spremenil, uredniki in novinarji delujejo po pravilih »cehovske« organizacije, vseskozi so vključeni v novinarsko združenje. »V hišo so vedno prišli ljudje, ki so imeli znanje na tehničnem področju, elektrotehniki, inženirji ... Tedanji RTV Ljubljana je skrbel za seminarje, tudi za lokalne medije, »lokalci« smo celo imeli neko združenje, ko smo tudi za RTV pripravljali radijske oddaje. Že takrat smo bili podaljšana roka nacionalnih

Prireditev ob 15-letnici radia na stari ETI, 1986

prišel v tedanji veliki tolminski občini, ko pa so nastopile gospodarske težave, sta se oba izdajatelja lastniško in vsebinsko povezala, slišnost se je razširila na Posočje, s postavitvijo oddajnika na Javorniku leta 2000 pa še na območje Ljubljanske kotline. Radio Cerkno se je po 30. obletnici preimenoval v Radio Odmev in od leta 2009 z Alpskim valom tvori t. i. radijsko mrežo Primorski val, ki razen Nove Gorice pokriva celotno ozemlje severne Primorske, poleg tega pa še del Notranjske in osrednje Slovenije.

Blizu vsem poslušalcem

Najmočnejša plat radia je vseskozi informativni program. »Najbrž imamo od vseh lokalnih radijev najširše razvejano dejavnost,« meni Seljak. Z upoštevanjem dopisništva v Idriji imajo tri lokacije. Območje, ki ga pokrivajo, je redko naseljeno, imajo 9 frekvenc, zadnji dve sta bili pridobljeni za Podbrdo in Ajdovsko ter Vipavsko. Ohranjajo status posebnega pomena. »Skrbeti moramo za to, da so ta območja pokrita, v Baški grapi je malo ljudi, a radio potrebujejo. Prioriteta vsakega izdajatelja, ki ima tak status kot mi, bi morala biti, da radio pripelje v domove demografsko najbolj prizadetim in oddaljenim s slabo infrastrukturo.«

Radio z enim najbolj kakovostnih zvokov

Ker delujejo na tehnično zelo zahtevnem območju, so razvili zanimivo oddajniško mrežo, leta 1988 so vzpostavili prvo

Janez Jeram in Sonja Rutar, 20 let radia

medijev, sploh tisti, ki smo delovali na bolj oddaljenih točkah. Kot zunanji sodelavci so za nas delali njihovi novinarji, tudi dopisnik Filip Šemrl, pri njih smo imeli zaslonbo. Bili smo člani društev novinarjev, zaradi tega nismo bili nič manj vredni,« ugotavlja Seljak, ki izpostavlja, da je radio neke vrste kalilnica kadrov. »Tu smo kar zelo uspešni, do 10 naših sodelavcev je vedno na osrednjih nacionalnih medijih. Vedno smo bili tudi precej dosledni pri izobraževanju radijskih voditeljev in zborni izreki.«

Povezovanje Radia Cerkno in Radia Kobarid

Pomembno vlogo je v začetku devetdesetih odigral tudi Radio Kobarid s svojim programom Alpski val. Ta je svojo dejavnost

Krst novih sodelavcev, pred letom 2000

tehnično mrežo oddajnikov za UKV. Danes je to sodobna tehnika na digitalni platformi, na IP-tehnologiji. Med lokalnimi radii so med prvimi, ki to obvladajo, tudi diagnostiko napak lahko hitro postavijo. V zadnjem času so tako digitalizirali prenose in dosegli enega najbolj kakovostnih radijskih zvokov. Radio ima še vedno pomembno vlogo, v tehnološkem smislu je najhitrejši medij, a ga prehitujejo družbena omrežja, internet. Primorski val ni zastal, ima razvejano spletno stran z možnostjo poslušanja spletnega radia, ki jo dnevno obišče od 5000 do 9000 poslušalcev. Seljak, ki je na radiu več kot štiri desetletja, še doda: »Absolutno nismo tehnološko nikoli zaostali, vedno smo šli v korak s časom. Hude konkurence nismo nikoli imeli, sicer je, a smo usmerjeni v svoj način dela, ki ga obvladamo, zato radio še vedno ohranja svojo vlogo in ne bo izgubljal na svoji vrednosti.« 🌱

Radio na 30-letnici SC Cerkno

Ženska ekipa radia na novoletni večerji, 2016

Ustvarjanje programa danes: napovedovalci so hkrati tudi tonski tehniki. Na fotografiji Maja Petrovčič, 2020.

Vsem sodelavcem in poslušalcem radia iskreno čestitamo in želimo dobre slišnosti tudi v prihodnjih 50-ih!

Radio Cerkno skozi čas

- 17. 1. 1970 – Sklep o ustanovitvi Radia Cerkno in začetek del
- 3. 1. 1971 – Prva oddaja, začetek oddajanja
- 1977 – Obratovati začne nov oddajnik 1kW, f = 558 kHz
- 1985 – Prva oddaja med tednom in prva oddaja na UKV 87,7 MHz
- 1988 – Prva oddaja na UKV – Cerkno, Idrija, Spodnja Idrija
- 1989 – Urejen pravni status – ustanovljena delovna organizacija, direktor postane Ivan Seljak
- 1991 – Vojna za Slovenijo – Radio Cerkno oddaja 24 ur na dan
- 1991 – Prva redna zaposlitev
- 1992 – Radio Cerkno izpelje prvo veliko prireditev – Čipkarski festival Idrija
- 1995 – Lastninsko preoblikovanje – lastnica postane Občina Idrija
- 1999 – Postavljena oddajniška točka Javornik
- 1997 – Lastninski (zasebniki) vstop v Radio Kobarid
- 2002 – Program Radio Cerkno dobi novo ime: Radio Odmev
- 2009 – Ustanovljena radijska mreža Primorski val, kasneje izdajateljici Radio Cerkno in Radio Kobarid postaneta lastniško povezani
- 2018 – Pridobitev pravice oddajanja tudi za Vipavsko dolino

Brane Brelj, tonski tehnik

»Ekipi takratnega Radia Cerkno sem se pridružil kot glasbeni urednik, okrog leta 1985. Takrat je radio deloval na podstrešju takratne upravne stavbe tovarne Eta Cerkno. Največ težav sem imel z nabavo glasbe – po LP plošče sem hodil približno enkrat mesečno v Ljubljano. Nekaj posnetkov smo dobivali na kasetah z Radia Koper. Po kakšnem letu dela na radiu sem glasbeno uredništvo združil z delom za mešalno mizo. Računalnikov takrat še nismo poznali, tako da smo vso glasbo iskali ročno.«

Božan Verbič, napovedovalec

»Biti napovedovalec ali pa opazen in kakorkoli slišen na radiu je takrat med poslušalstvom sprožalo kar lepo popularnost. S ponosom sem sprejemal pohvale, ki so mi jih dodeljevali znanci. Hvalili so moj »žametni« glas ali pa posebne domislice, ki sem jih včasih trosil med besedila »Želje in čestitke naših poslušalcev« ali pa med »Brezplačne male oglase«.

Vanja Bratina, poročena Lampič, napovedovalka

»Kot napovedovalka sem začela delati na radiu pred več kot štiridesetimi leti, še kot srednješolka, nadaljevala skozi študentsko obdobje in še kasneje. Ostala sem vsaj 20 let. Povabil me je urednik – stric Danilo Bratina. S sodelavcem Miranom sva prevzela sredin glasbeni program, gostila pa vse pomembnejše slovenske glasbene skupine, ki so se vedno rade odzvale vabilu: Martin Krpan, Zmelkow, California, Pomaranča, Vlado Kreslin ... To so bili popolnoma drugi časi, četudi smo bili oddaljeni, so se izvajalci večkrat vračali.«

Metka Rupnik, novinarka in urednica

»Kot mlado jezikoslovko me je na pragu devetdesetih na takratni Radio Cerkno pripeljala želja po delu nekje v ozadju, izven etra. Ivan Seljak, tedanji direktor radia, pa me je posadil pred mikrofonom. Naj bo, začasno, sem si rekla. In ostala. Celih 30 let. Radio ti prepoji življenje. Drugače ne gre. Kot ne gre brez spoštovanja do nekdanjih in današnjih radijskih sodelavcev, brez temeljne odgovornosti do poslušalk in poslušalcev. Kakšne spremembe je doživel radio v pol stoletja! Nekaj pa ostaja: lokalna novica je še kraljica, tudi treme se še niso znebila in še danes odleže, ko šesturno sejo občinskega sveta »stlačim« v dvominutni prispevek.«

Ivan Seljak, dolgoletni direktor

»V petdesetih letih je bilo s to dejavnostjo povezanih veliko garaških ur, trdega dela, znanja in sodelovanja. Sam sem v radio vpet že 42 let in še vedno sem prepričan, da je lokalna informacija ena osrednjih dobrin prebivalcev izven velikih centrov. Radio je bil vsa leta informativno, družbeno, gospodarsko, kulturno in zabavno gonilo krajev v zahodni Sloveniji. Uspešno je premagoval ovire, se kadrovsko in tehnično izpopolnjeval. Za to so v prvi vrsti zaslužni zaposleni in honorarni sodelavci, pa tudi oglaševalci, lokalne skupnosti in država, ki vsaj v zadnjih letih preko razpisov ponudi sodelovanje v projektih. V medij zaupam, čeprav nisem več v neposredni vodstveni funkciji. Svoje zaupanje sem dokazal tudi z vložkom lastnih prihrankov v to dejavnost.«

Tea Florjančič, od leta 2017 direktorica Radia Cerkno

»Zavedamo se, da se danes življenje odvija na spletu, zato vse naše vsebine, ki smo jih v preteklosti pripravljali zgolj za radijske valove, danes razširjamo tudi prek drugih platform. Popolna digitalizacija radia, ki se obeta v prihajajočih letih, je zato zagotovo eden od izzivov. V prihodnjem letu načrtujemo tudi prenovo naše spletne strani, ki bo podpirala bolj sodoben pristop k podajanju dnevnih novinarskih vsebin. Praznovanje obletnice bomo morali prilagoditi trenutnim razmeram. Pripravljamo vsebine, s katerimi bomo obujali spomine na prvih 50 let radia, pred mikrofonom bomo povabili naše nekdanje radijske sodelavke in sodelavce, seveda pa ne bo manjkalo zabavnih vsebin za naše poslušalke in poslušalce. Predvsem si želimo, da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom. Smo lokalni radio s statusom posebnega pomena, zato lokalno informacijo vedno postavljamo na prvo mesto. Želimo si, da bi lokalna skupnost prepoznala naše delo in nas tudi v prihodnje podpirala.« 🌱

Zoran Flander, restavrator

»Po naravi sem otroško radoveden«

Damjana Peternelj

Zoran Flander, mlad restavrator iz Zakojce, najraje dela s kovino. Za diplomsko delo, Restavriranje bakrenih vrat stolnice sv. Nikolaja v Ljubljani, je leta 2015 prejel študentsko Prešernovo nagrado.

Foto: Bojan Tavčar

Restavrator Zoran Flander

»Stari oče je bil kovač, v srednji šoli sem se izučil za mizarja, več sem obrtniških del,« pojasni svoje danosti, ki so botrovale odločitvi za nadaljevanje študija na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje. Za diplomsko delo, Restavriranje vrat stolnice sv. Nikolaja v Ljubljani, ki ga je leta 2015 pripravil pod mentorstvom Tamare Trček Pečak in Jurija Smoleta, je prejel študentsko Prešernovo nagrado. Vrata je restavriral za razstavo vrat na Slovenskem v Slovenskem etnografskem muzeju. Delo mu je vzelo dobra dva meseca, trud pa je bil ob prejemu nagrade povrnen.

V Brežicah je pomagal pri restavriranju fresk v Viteški dvorani, ki velja za eno najlepših

Restavrirano skrinjo hrani Mestni muzej Idrija.

Foto: Zoran Flander

Zapravljivček pred restavriranjem ...

Zapravljivček do njega ni prišel v najboljšem stanju, vpenjalni mehanizem je bil že nekoliko predelan, les je bil poškodovan, kolesa črvojedna. »V celoti sem ga razdrl, vsak del posebej označil in dal peskati, nato pa večkrat prebarval in sestavljal nazaj. Marsikaj sem naredil na novo,« na kratko pojasni postopke, v katere je vložil štiri mesece intenzivnega dela. »Ker mora biti lak elastičen, sem ga pripravil sam po starih recepturah.« Predelal je tudi zavorni sistem, za funkcionalno rabo pa bodo kolesa v muzeju dali še gumirati.

»Lesena skrinja za žito, poslikana z ljudskimi ornamentalni motivi in rastlinjem, je bila prav tako v precej slabem stanju. Na pokrovu je bila poslikava zbrisana, glede na spoje je videti, da se je mizarju mudilo. Do

Foto: fototeka Mestnega muzeja Idrija, Tina Zadnik

neke mere sem popravil poškodbe avtorja, da celota zglada boljše, avtentičnost pa mora ostati,« pove, na kaj je pozoren pri delu.

Najraje dela s kovino

Rad dela z osnovnimi materiali, posebej s kovino, in restavrira umetnostne predmete ter predmete etnološke dediščine. Za zasebnega naročnika je pred časom obnovil angela na komenskem pokopališču. »Izdelan je bil v tehniki galvanoplastike. To pomeni, da je bil mavčni odlitek izvornika potopljen v galvano, kjer se je elektrolitsko nanj nanese baker. Bakrena plast je bila vsa razpokana, saj je bil kip večkrat prestreljen in vdor vode in zmrzal sta mavčeno notranjost razslojevala in napihovala. Posledica je bila zelo razpokana pločevina.« Pove še, da je bilo ob agresivnem pristopu z metodo varjenja res potrebne precej pazljivosti, da se je v največji možni meri ohranila avtentična starinska patina. »Ravno toliko sem tehničen, da imam rad preplet umetnosti in tehnike. Ker znanja o restavriranju kovine pri nas ni veliko, se

Foto: Marko Habič

Vrata stolnice sv. Nikolaja v Ljubljani po konservatorsko-restavratorskih posegih

»Najraje delam težke in zahtevne stvari, saj s tem nadgrajujem sebe notranje ter svoje tehnično znanje in motoriko.«

učim iz knjig, marsikaj najdem na internetu, pa veliko poskusov naredim, preden se lotim restavriranja. Gre za kombinacijo metalurškega znanja in pristopov z restavratorskim pogledom,« pojasni.

Preplet ustvarjalnosti in raziskovanja

Pravi, da dela restavratorja ne jemlje kot poslanstvo. »Gre za preplet ustvarjalnosti in raziskovanja. Umetnost je samo medij, skozi katerega se duša izrazi,« je prepričan. »To je to, kar ima vsak otrok v sebi: pristno, intuitivno dožemanje. Neoskrunjeno delovanje skozi te lastnosti je pot do globoke sreče.« Trenutno restavrira lesena vrata, potovalno leseno skrinjo, preplepljeno s flodranim platnom, predmete iz Pivovarne

Foto: fototeka Mestnega muzeja Idrija

V restavriranje zapravljivčka iz sredine 20. stoletja je Zoran Flander vložil štiri mesece intenzivnega dela. Prevozno sredstvo, ki so si ga lahko nekdanje privoščile le bogatejše kmetije, je razstavljeno na dvorišču Mestnega muzeja Idrija.

Foto: osebni arhiv Zorana Flandra

Kip angela v lasti zasebnega zbiratelja pred restavriranjem

Foto: osebni arhiv Zorana Flandra

Angel spet na svojem mestu na komenskem pokopališču

Zajc z Reke.

Prizna, da je epidemija »odpihnili« precej dela, ki je sicer težko, tudi zato, ker je Slovenija majhno tržišče.

Želi si v prestižno kiparstvo

V nekaj letih si želi preiti na prestižnejše kiparstvo, kiparski pohištveni dizajn, morda kiparski notranji dizajn. »Pri nas tega ni, tudi v svetu je tega zelo malo. Kar sem raziskoval o tem, kar si želim delati v prihodnje, se s tem ukvarjata le še en Irec in en Anglež.« Pojasni, da zato, ker kombinacije z varjeno in varjeno-kovano kovino še ni. »Najraje delam težke in zahtevne stvari, saj s tem nadgrajujem sebe notranje ter svoje tehnično znanje in motoriko. Po naravi sem radoveden, po otroško, iz srca, in tej radovednosti je treba zadostiti. Na svoje delo gledam kot na pot od enega do drugega izziva oziroma kot na nekaj, pri čemer se duša uči. Zato se tudi rad poglobljam v zahtevne in težke dialoge ter psihološko raziskujem določeno temo ali problem. Filozofija in psihologija sta del mene. Ljubim razumevanje, ki je pot do globokega doživetja. Vse to skupaj pa čutim zelo subtilno in po srcu.«

Driklc vabi na ogled jaslic

Rokodelci sporočamo, da imamo novo spletno stran, kjer so objavljene tudi »rokodelske zgodbe« članov društva. Letos božične razstave ne moremo pripraviti, bomo pa postavili jaslice pred cerkvijo sv. Ane, da vsaj malo popestrimo praznike.

Jaslice so bile izdelane že lani v človeški velikosti. Je pa to, ker bo postavljeno na prostem, edino, s čimer lahko rokodelci popestrimo praznike.

Najprej bomo postavili »štalco« in jo razsvetlili na božič, vanjo pa dodali še božjo družino in seveda domače živali. Pri izdelavi jaslic je sodelovalo več članov društva. Najprej smo skupaj na grobo izdelali figure zaradi uskladitve velikosti, nato je vsak doma dokončal in zaščitil figuro ali žival.

Jaslice bodo na ogled do sredine januarja. Prosimo, da se pri ogledu držimo priporočil in se pred jaslicami ne zadržujemo v skupinah.

Foto: DRIKLC

Člani »Drikla« želimo vsem zdravja pa tudi veselja med prazniki. (Marko Obid) 🌱

Izdelali adventne venčke, delijo luč miru iz Betlehema

Skavti že tradicionalno vsako leto pripravijo delavnico adventnih venčkov za vse otroke, letos pa je vse skupaj potekalo malo drugače: vse cerkljanske družine so povabili, naj doma skupaj izdelajo svoj adventni venček in jim nato pošljejo fotografijo. Pobuda je bila uspešna, venčki čudoviti, skavti pa že komaj čakajo, da se spet začnejo družiti v živo!

Kot vsako leto je tudi letos nekaj dni pred božičem v naše domove posijala luč miru iz Betlehema. Delijo jo skavti, bolj podrobne informacije pa so dostopne na spletni strani župnije Cerklje in na facebook profilu Skavti Cerklje. Luč ima dobrodelni namen in spremno besedilo – poslanico, ki je vsako leto drugačna, letos pa nas vabi, da kljub neobičajni situaciji najdemo varno pot k bližini. (Sonja Mavri) 🌱

Foto: arhiv skavtov

Tihotapka Melhiorca ujeta med platnice

V začetku decembra je izšla slikanica o tihotapki Melhiorci, prefrigani, prebrisani, iznajdljivi ženski iz Šebrelj. Zgodba o Melhiorci temelji na resnični zgodovinski osebnosti iz 18. stoletja. Vključuje osrednja elementa kulturne dediščine in identitete Idrijskega: dediščino živega srebra in idrijsko čipko. Melhiorca je bila tihotapka živega srebra in doslej prva poimensko znana prekupčevalka s čipkami na tem območju. Leta 1729 so njo in njene pajdaše zaprli na idrijski grad in proti tihotapski tolpi sprožili velik kazenski proces ... Izvirne ilustracije tihotapke Melhiorce je ustvarila Irena Gubanc, ki je slikanico tudi oblikovala. Slikanica je nadgrajena z novimi 2D- in 3D-vsebinami, ki jih bralec lahko odkrije s pomočjo aplikacije na pametnem telefonu, na primer 3D-model gradu Gewerkenegg, na katerem je pred 300 leti potekal omenjeni proces. Zaplet zgodbe se je zgodil ravno na božični dan pred 300 leti, zato je knjiga lahko tudi odlično praznično darilo! (CN) 🌱

Rado Raspet, prvi mož krovne slovenske avtomobilistične zveze

»Za naprej načrtujemo vse tako, kot da korone ne bo več«

Damjana Peternej

Cerkljana Rada Raspeta že vrsto let navdušuje avtošport. Bil je aktiven dirkač, od sredine leta pa je novi predsednik osrednje avtomobilistične zveze pri nas – Zveze za avto šport Slovenije AŠ2005.

Rado Raspet

Kako (dolgo) ste povezani z avtošportom?

Z avtošportom sem povezan od leta 1999, ko sem se prvič seznanil z dirkalnim avtomobilom. To je bil yugo. Prvo dirko pa sem odpeljal istega leta in to je bila GHD Grgar pri Novi Gorici, kjer sem se uvrstil na 2. mesto v kategoriji A+N do 1400 ccm.

Koliko časa, v katerih kategorijah ste tekmovali?

V začetnih letih, od 2000 do 2004, sem v glavnem vozil gorsko hitrostne dirke. Nato sem do leta 2010 vozil rally v različnih kategorijah. Do leta 2014 sem se spet udeleževal gorsko hitrostnih dirk in bil leta 2013 skupno 2. v generalni razvrstitvi. Zadnja leta pa vozim krožno hitrostne dirke in leta 2015, 2016 sem bil tudi državni prvak v »endurancu« na KHD. Največji uspeh je pa bil naslov prvaka v centralno evropski coni (13 držav) v krožno hitrostnih dirkah leta 2016.

Na kateri rezultat ste najbolj ponosni?

Kot najboljša rezultata štejem 2. mesto generalno v skupni razvrstitvi gorsko hitrostnega prvenstva v letu 2013 in 1. mesto CEZ (13 držav naše regije) v kategoriji D4-2000 v letu 2016.

Zadnji dve leti ste bili v upravnem odboru AŠ2005, kakšne izkušnje ste si pridobili tam?

Predvsem sem spoznal sistem delovanja zveze in kako diha slovenski avtošport. Prav gotovo pa tudi možnosti razvoja v prihodnosti.

Od konca junija dalje ste predsednik Zveze za avtošport Slovenije AŠ2005. Poudarili ste, da ste funkcijo sprejeli neobremenjeno. Kaj si želite doseči, kakšni so vaši cilji?

Tako je, 29. junija letos so me na skupščini zveze AŠ2005 izvolili za novega predsednika. Ko sem bil v upravnem odboru zveze, sem spoznal delo zveze. Nato sem se po nagovarjanju članov UO odločil, da kandidiram za predsednika zveze. Motiv mi je bil predvsem, da avtošport, ki je atraktiven in zanimiv za množice, bolj približam splošnemu občinstvu. Ena glavnih točk je medijska prepoznavnost, na kateri sedaj že delamo. Z medijsko prepoznavnostjo pride tudi zanimanje sponzorjev in s tem lahko tudi tekmovalno rastemo. Cilji so, da bi imeli lastno oddajo o avtošportu na nacionalni televiziji, da bi imeli v Sloveniji spet rally za evropsko prvenstvo. Prav gotovo pa je največji izziv, da bi Slovenija končno dobila dirkalni poligon, ki bi bil namenjen tako licenciranim dirkačem kot tudi motoristom in vsem

Na startu letošnjega rallyja v Velenju

udeležencem v prometu. Za to si bom prizadeval v času mandata, ki traja štiri leta.

Koga vse združuje AŠ2005?

Združuje organizatorje, nosilce dirkaških licenc, športne funkcionarje, društva. Skupaj je približno 220 športnih funkcionarjev, 400 dirkačev in 80 društev.

Katere so za vas kot predsednika najpomembnejše naloge in odgovornosti, ki jih sprejemate?

Sam sprejemam odgovornost predvsem v tem, da populariziramo naš šport, da večamo število licenciranih dirkačev in športnih funkcionarjev.

S kolikšnimi sredstvi operira krovna zveza za avtošport v primerjavi z drugimi športi?

Naša sredstva se ne morejo primerjati s športi, kot sta npr. nogomet in smučanje. Se pa lahko z marketinško dejavnostjo poveča naš proračun. Vseeno smo šport, ki je zanimiv za podjetja, ki se ukvarjajo z avtomobilsko dejavnostjo. Kar lepo število sredstev pa zagotovi tudi FIA kot naša svetovna krovna avtomobilistična organizacija.

Kako bi ocenili stanje v avtošportu?

Stanje v avtošportu je zadovoljivo. Naši dirkači dosegajo kar lepe rezultate v regiji. Seveda pa so možnosti za napredek ogromne. S tem mislim na to, da bi zveza pomagala kakšnemu dirkaču, da bi odpeljal več dirk za evropsko ali svetovno prvenstvo. Je pa potrebno poudariti, da smo v letu 2020 po 20 letih obstoja naše zveze imeli

rekordno število dirkaških licenc, to je blizu 400.

Kako in koliko je koronakriza vplivala na vaše delovanje?

Predvsem je vplivala na organizatorje, saj smo uspeli organizirati le dva rallyja v Sloveniji. Na organizacijo tretjega, to je Rallyja Idrija, še čakamo. Organizator se trudi, da bi ga izpeljal, a čakamo, kako se bo odvil stanje s korono. Problem je bil tudi na gorskih dirkah, saj so organizirali samo tradicionalno dirko v Ilirski Bistrici, vse ostale pa so odpadle.

Česa se nadejate v prihodnje?

Verjetno kakšnih dolgoročnih planov v tem oziru ne sprejemate? Ali pač?

Predvsem čakamo, da vidimo, kako se bo stvar z epidemijo odvijala. Za naslednje leto postavljamo koledar, na katerem bo kar šest rallyjev v Sloveniji, tri gorske dirke in še nekaj drugih prireditev, kot so krožno hitrostne dirke in avtokros. Seveda je pa vse odvisno od razvoja epidemije. Skratka: za naprej načrtujemo vse tako, kot da korone ne bo več.

Kako vam uspe združiti delo – ste predsednik Območne obrtno-podjetniške zbornice Idrija, poleg tega pa ste sprejeli še novo funkcijo?

Nekako še gre, je pa to moj zadnji mandat v zbornici. Veliko mi pomagajo sekretarka, upravni odbor OOO Idrija in moja podpredsednika. Tako da stvari tečejo normalno. 🌱

Rado Raspet se je sredi decembra v novi vlogi na povabilo Davorina Štetnerja, predsednika HAKS, mudil na Hrvaškem. Na skoraj triurnem srečanju sta razpravljala o številnih temah, med katerimi so najpomembnejše povezane s sodelovanjem obeh zvez v določenih športnih disciplinah. Poleg sodelovanja v GHD in rally dirkah imata že v naslednji sezoni namen sodelovanje razširiti tudi na krožne dirke. Napovedana je bila možnost ponovnega zagona tekmovalne proge v Cerkljah, ki bi jo lahko kmalu ponovno odprli. Poudarila sta dosedanje odlično sodelovanje in željo po še boljši povezavi med sosednjima državama.

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Idrija - Cerkno

Obeležili spomin na nastanek nove države

Franci Ferjančič

Spomnili smo se dveh pomembnih dogodkov, ki sta odločilno prispevala k nastanku nove samostojne države Slovenije, ter dosegli spremembo Zakona o veteranih.

Prvi dogodek je ustanovitev MSNZ – Manevrske strukture narodne zaščite, ki je postavila temelje oboroženega boja v osamosvojitveni vojni, drugi pa dan suverenosti (25. oktober), ki je posvečen odhodu zadnjega vojaka agresorske JLA z območja Slovenije. Osrednja državna slovesnost ob 30. obletnici formiranja Manevrske strukture narodne zaščite se je v organizaciji Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Zveze policijskih veteranskih društev Sever odvila 3. oktobra v dvorani Vojašnice Edvarda Peperka v Ljubljani. Proslave se je lahko udeležila le štiričlanska delegacija nekdanjih pripadnikov MSNZ iz OZ VVS Idrija - Cerkno. Člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Idrija - Cerkno so se MSNZ spomnili že 5. septembra na zaključni svečanosti 16. odprtega tekmovanja v streljanju z MK puško na Vojskem. Udeležence je nagovoril Drago Vidrih, nekdanji načelnik Manevrske strukture narodne zaščite Severnoprimorske, ki je obudil spomin na njeno delovanje leta 1990 na Severnoprimorskem. Svoj nagovor je zaključil z besedami: »Na

Severnoprimorskem je bilo mogoče malo manj dima in ognja, kot bi mnogi želeli. Toda s strpnim in preudarnim ravnanjem smo dosegli vse zastavljene cilje in naloge in kar je najpomembnejše, brez žrtev na naši strani. In na koncu bi želel, da ob praznovanju 30-letnice MSNZ pri organiziranju raznih posvetov ali okroglih miz damo več besede in poudarka tistim našim kolegom oziroma soborcem, ki so to orožje vozili, prevažali in nenazadnje skrivali v svojih domovih in se jim s tem skromno oddolžimo za njihov trud in predvsem pogum, ki so ga s temi dejanji izkazali.«

Virtualna državna proslava ob dnevu suverenosti v Dravogradu je bila brez prisotne publike.

Dosegli povrnitev ugodnosti

So pa veterani dosegli pomembno zmago v prizadevanju za povrnitev ugodnosti veteranom, in sicer vsem s statusom veterana, ne glede na članstvo v veteranskem združenju. Po dolgoletnem trudu, obveščanju in ozaveščanju odgovornih na vladni ravni nam je uspelo vsaj delno spremeniti Zakon o vojnih

veteranih. Pomembna sprememba, ki stopi v veljavo s 1. januarjem 2021, je znižanje starosti za uveljavitev veteranskih pravic na dopolnjenih 50 let. S tem datumom se za vse, ki so dopolnili 50 let, sprošča možnost, da jim država plača dodatno zdravstveno zavarovanje. Toda prizadevanja za popravilo zakona se s tem ne bodo končala. Še vedno ocenjujemo, da obstajajo skupine udeležencev, ki so krivično izvzete iz določil za priznanje pravice do statusa vojnega veterana. Še naprej se bomo zavzemali, da se ta določila popravijo. Res pa je, da so postopki dolgi in potrebnega je nemalo truda za še tako majhne spremembe. Kljub nejasnim razmeram vodstvo območnega združenja pripravlja program

Na proslavi MSNZ v Ljubljani

Foto: Janez Platše

delovanja za leto 2021 saj se iztekajo razpisi, proračunski dogovori, natečaji in priložnosti za sodelovanje z drugimi organizacijami. Člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Idrija - Cerkno še vedno vabijo v svoje vrste nove člane, ki bi želeli sodelovati v delu združenja. 🌱

Šola v naravi na daljavo

Od septembra smo domovi CŠOD (25 jih je po vsej državi) šolam omogočali izvedbo dni dejavnosti ali celotnih tednov šole v naravi na daljavo. Nekateri razredi so bili namreč v karanteni, ko bi morali priti na lokacijo. Kar se je na prvi pogled zdelo nemogoče, je za marsikaterega učenca postala realnost. Pri izvedbi šole v naravi se trudimo, da učenci preživijo čim manj časa pred računalniškimi zasloni, da čim več časa preživijo na prostem (tam, kjer je to mogoče) in da se lahko čim več učijo z izkušnjo.

Odzivi šol so pozitivni, prav tako ministrstva za izobraževanje. CŠOD OE Cerkno je v teh mesecih izvedel kulturno-tehniške dneve (spoznavali so Laufarijo, Partizansko bolnišnico Franjo, Divje babe), športne dneve v gozdu, raziskovanje skrivnosti vode.

V Cerknem smo se v drugem valu na pobudo občine in osnovne šole aktivno vključili v nudenje podpore družinam in otrokom pri izvajanju pouka na daljavo. Za razliko od prvega vala se v jesenskem

in zimskem času učenci in družine soočajo s stiskami pri organizaciji dneva in predvsem pri obvladovanju količine učne snovi. Zaposleni v CŠOD tako nudijo individualno pomoč pri učenju (na daljavo ali na prostem ob upoštevanju vseh potrebnih varnostnih ukrepov), tehnično pomoč pri vzpostavljanju pogojev za delo (internetna povezava, morebitne težave pri uporabi programskih orodij na računalniku), pogovore za učence/ učence in družine, pomoč pri načrtovanju učnega procesa/urnika, izvedbo športnih aktivnosti na daljavo. Pouk na daljavo je dobra priložnost za razmislek o tem, kako učenje organizirati v prihodnosti. Zagotovo pa bo šola v naravi za učence po obdobju epidemije prostor, kjer se bodo lahko s svojimi prijatelji gibali v naravi in preživljali skupne dneve, večere v družbi.

Poskrbimo drug za drugega in ostanimo zdravi. (Domen Uršič, vodja CŠOD OE Cerkno) 🌱

Taborniki med epidemijo

Čeprav je ves svet zavzela pandemija, to ne ustavi tabornikov, da se ne bi dobivali, zabavali ter česa novega naučili. Tako gledajo na situacijo nadobudne osmošolke, ki obiskujejo tabornike že nekaj let.

»To leto smo se s taborniki dobivale preko video klicev, kjer smo se pogovarjale in spoznavale različne stvari, podobno kot če bi se srečevale v živo. Takega načina smo se morale privaditi, saj je bilo mnogo drugače, kot če bi se srečale v živo. Naš vod se je vsak petek srečeval ob šestih zvečer. Na teh srečanjih smo se učile o različnih računalniških programih, kot sta na primer Excel in Word, spoznavale smo različne internetne strani. V programu Excel nas je vodnik srečal z urejanjem tabel in računanjem v tem programu. Na enem od srečanj smo se z igranjem zabavne igre učile, kako težko je organizirati dogodek kot skupina. Nekdo je govoril, kako naj rišemo nek predmet, ostali pa so risali po navodilih, ne da bi vnaprej vedeli, kaj rišejo. Ugotovile smo, da so se naše risbe na koncu zelo razlikovale. Spoznale smo, da bomo morale kot ekipa

prestati še veliko preizkušenj, da bomo lahko delovale usklajeno. Spoznale pa smo tudi, kako težko je voditi skupino, saj ima vsaka drugačno mnenje in ideje, ki jih je drugim težko predstaviti tako, da jih vsi razumejo in se z njimi strinjajo. Veliko stvari je treba podrobneje razložiti in premisliti. Naš vodnik nam rad prisluhne in srečanje prilagodi našim željam – tako nam je na enem od srečanj razložil snov, ki smo jo v preteklih tednih jemali v šoli pri fiziki. Dodatna razlaga z nazornimi prikazi nam je zelo pomagala pri razumevanju snovi. Seveda smo si vzele tudi čas za zabavo ter si enkrat vzele prost dan in se srečale samo za igranje video igrice. Te igrice so nas sprostile med težkimi časi, saj smo se med igranjem zelo zabavale. Nestrpnost pričakujemo, da se spet srečamo v taborniški sobici, kajti vsako leto nam je prijateljica Jana pred božično-novoletnimi počitnicami prinesla okusne medenjake, ki jih je spekla sama. Upamo, da nam jih bo spekla tudi letos in nam jih prinesla, ko se bomo prvič spet lahko objele.« (Tabornice iz voda Pikice) 🌱

Bogastvo Šebreljske planote

Ostaline prve svetovne vojne

Dr. Uroš Košir

V novembru se je zaključil projekt sodelovanja med petimi lokalnimi akcijskimi skupinami Pot miru – dediščina prve svetovne vojne. S ciljem razširitve produkta Pot miru na območje LAS s CILjem, ki je v času prve svetovne vojne imelo pomembno vlogo zaledja in oskrbe Soške fronte, se je v okviru projekta pripravilo vsebine za interpretacijo in promocijo ter nadaljnja izhodišča za delo, kjer se kot točka na zemljevidu skupnega produkta Pot miru priključujejo tudi Šebrelje z ostalinami in dediščino prvo svetovne vojne.

Območje Šebreljske planote je poznano predvsem po enem najznamenitejših slovenskih arheoloških najdišč – jame Divje babe. Med paleolitskimi najdbami izstopa neandertalska piščal, ki najdišče umešča tudi med svetovno znana arheološka najdišča. Šebrelj pa ni zaznamovala le starejša zgodovina, temveč tudi 20. stoletje. V času prve svetovne vojne so tod nastali vojaški položaji, namenjeni branjenju ozemlja pred morebitnim italijanskim napadom in prodorom proti vzhodu.

Vojaško vodstvo Avstro-Ogrske se je že od avgusta 1914 zavedalo možnosti napada s strani svoje zahodne sosede, ki naj bi čakala le na ugoden trenutek, njen vojaški poseg pa je preprečevala predvsem vojaška nepripravljenost, posebno po libijski kolonialni avanturi. Ob začetku vojne je politika preprečevala obsežnejše utrjevanje obmejnega območja, posebno v času pogajanj o zavezništvu, sčasoma pa so se začeli prvi pripravljalni ukrepi. Vojaško vodstvo se je konec decembra 1914 odločilo za izgradnjo obrambne linije na relaciji Rodica–Veliki Golak–Razdrto–Barka, ki bi bila uporabljena kot izhodiščni položaj za lastne ofenzive. Za utrjevanje prednje linije na Soči se je vrhovno poveljstvo sicer odločilo šele štiri do tri tedne pred začetkom vojne v Posočju. Pomembno vlogo pri gradnji celotnega obrambnega sistema je imel polkovnik Alois Harl, ki je 8. januarja 1915 postal šef Direkcije za gradnjo utrd v Ljubljani, v svojem dnevniku pa pri gradnji utrd omenja tudi Šebrelje.

Šebrelje – tretja obrambna linija

Danes o Šebreljah govorimo kot o tretji obrambni liniji, potrebno pa se je zavedati, da je bilo sprva načrtovano, da bodo ti položaji del prve linije. Z vzpostavitev fronte na

Kartirani strelski jarki, kaverna in mulatjera v okolici cerkve sv. Ivana

Soči so položaji postali del rezervne linije, ki na srečo ni bila nikoli uporabljena, nekatere ostaline pa so ostale ohranjene do današnjih dni. Zaradi svojega zgodovinskega pomena in turističnega potenciala obrambna linija na območju Šebrelj pridobiva vedno več pozornosti. V okviru zadnjih raziskav je idrijsko arheološko podjetje Avgusta, d. o. o., izvedlo analizo rezultatov laserskega skeniranja površja in terenski ogled identificiranih ostalin. Na digitalnem modelu površja je bilo opaznih 9 lokacij, na katerih gre zagotovo za jarke iz časa

prve svetovne vojne. Opazne so tudi mulatjera, lokaciji dveh kavern, 5 lokacij, kjer gre zelo verjetno za jarke iz prve svetovne vojne ter 4 lokacije, kjer gre morebiti za jarke iz prve svetovne vojne. Na grebenu, ki se od vrha Čepale spušča v smeri severa proti reki Idrijci, se tako nahaja niz kratkih jarkov, ki so značilni za obrambno linijo, ki je bila zgrajena v prvi polovici leta 1915 na liniji Rodica–Veliki Golak–Razdrto–Barka. Med odkritimi položaji so vprašljivi le najbolj južni položaji, ki ležijo na zahodnem bregu Čepale. Teh sedem položajev zaradi strmega terena in mokre trave ter listja iz varnostnih razlogov v sedanji fazi raziskave ni bilo preverjenih na terenu.

Satelitska slika okolice cerkve sv. Ivana

Obenem se položaji nahajajo stran od urejenih poti in zato niso primerni za prezentacije v turistične namene. Na sami Čepali se nahajajo položaji, s katerimi je bil utrjen sam vrh, koncentracija položajev pa je predvsem na območju cerkve sv. Ivana, kjer so obrambni jarki še posebno dobro opazni. Na južnem delu Šebrelj sta opazna tudi krajša jarka, ki sta locirana na zahodnem pobočju območja V gričih, močnejše utrjen pa je tudi 539,3 metrov visok vrh na ledini Za brdom.

Odkrite ostaline imajo turistični potencial, obenem pa predstavljajo pomembno dediščino prve svetovne vojne, ki se ne nahaja le na območju soške fronte, ampak sega tudi globoko v zaledje, zaradi svojega izpovednega potenciala in pomembnosti pa si zasluži primerno znanstveno obravnavo in varovanje.

Foto: Uroš Košir

V skalo vsekani strelski položaj

Foto: Bojan Tavčar

Strelski jarek ob cerkvi sv. Ivana na robu Šebreljske planote

Zabeleženo v letu 2020

»Epidemija nam je tudi odprla oči, kako zelo smo pozabili na to, kaj nam lahko Slovenija ponudi in smo to jemali za samoumevno. Vendar pa moramo v tem primeru stopiti skupaj prav vsi. Treba bo veliko poguma in volje, saj nas čakajo korenite spremembe.«

Jože Oplotnik, direktor Hotela Cerkno

»Z izdajo letošnje jubilejne številke Mlade rasti smo učenci kot tudi učitelji naše šole dokazali, da imamo, kot pravi France Bevk, svoj kraj radi in smo nanj zelo ponosni. / ... / Pisateljeva pisana dediščina nam je ostala kot pričanje časa, kraja in ljudi ter nas navdihuje z upanjem v srčnost človeka, lepoto narave in ljubezen do maternega jezika.«

Mojca Lipužič Moravec, mentorica in literarna urednica šolskega glasila Mlada rast

»Že samo dejstvo, da je ETA daleč največji delodajalec v občini, govori o pomenu podjetja za nadaljnji razvoj Cerkljanske. Tu je tudi vpetost podjetja v družbeno okolje, kjer po svojih možnostih podpiramo številna društva in dejavnosti v občini, kar še dodatno govori o naši povezanosti s krajem.«

Robert Vuga, predsednik uprave ETA Cerkno, d. o. o.

»Letošnje šolsko leto nam bo brez dvoma vsem skupaj ostalo v nepozabnem spominu, je edinstveno in podprto z močnim skupnim zavzemanjem in delovanjem, da težave z epidemijo premagamo.«

Mitja Dežela, ravnatelj OŠ Cerkno

»Cela pot je bila ena uživanja, najlepše pa je bilo, ko so se nama pridružili prijatelji in smo kakšno etapo prehodili skupaj.«

Ermin Oblak in
Marjan Bajec o prehojeni
krožni poti Juliana Trail

»Saj je bilo že vse sorte. Samo tudi zaradi epidemije nič ne nuca, če se bojiš. Nihče se je ne trošta, to je res. Bo, kar bo.«

Stoletnica Marija
Podobnik o sedanjih
prelomnih časih

»Spomnim se, da smo morali opozorilne table postaviti že v Cerknem, na Hotavljah in v Železnikih, ker je bilo smučarjev toliko, da jih nismo mogli sprejeti. To si želim, da bi se ti časi še vrnili.«

Ciril Peternej, vodja SC Cerkno

»Res je, da na družbenem, političnem, društvenem in gospodarskem področju v Občini Cerkno in v širši skupnosti delujem že skoraj petdeset let. Bil sem priča razvojnim vzponom in padcem, pa tudi velikim družbenim spremembam, celo vojni. Prizadeval sem si za napredek in razvoj naše skupnosti ter za ustvarjanje dobrih odnosov med ljudmi. Kljub temu pa nisem pričakoval, da bom kdaj v družbi tako uglednih in za Občino Cerkno pomembnih ljudi, ki so naziv častnega občana Občine Cerkno prejeli pred menoj. Izkazano čast sprejemam s ponižnostjo, ponosom in hvaležnostjo.«

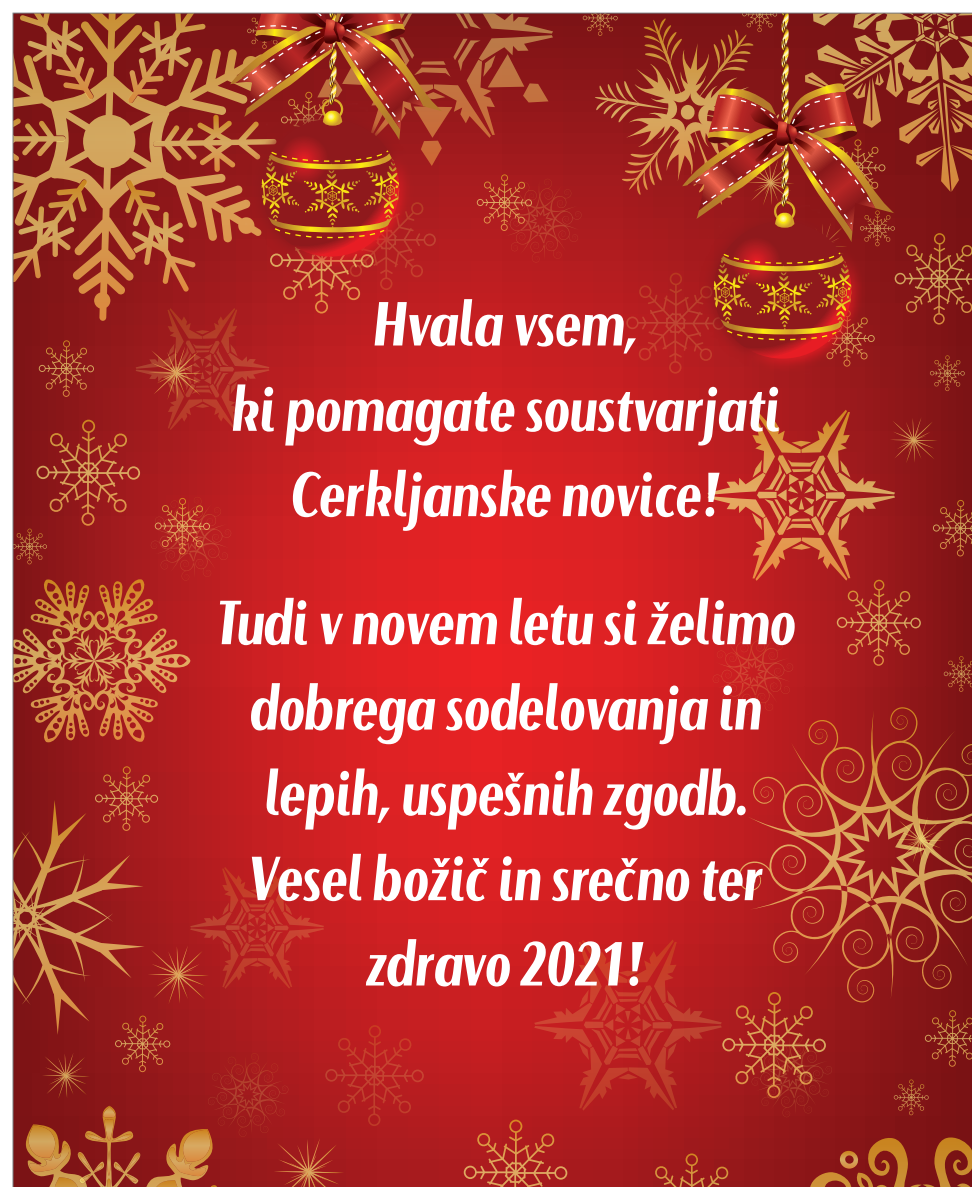
Marijan Platiše, častni občan Občine Cerkno

»Cerkljansko in Novo Gorico s svojimi zgodbami povezujeta in združujeta vsaj dve veliki osebnosti: Milojka Štrukelj in France Bevk. Njun uporniški duh in ponos sta zapisana v zgodovino in bi se ju morali oklepiti močnejše in glasneje.«

Župan Mestne občine Nova Gorica,
dr. Klemen Miklavič, na slavnostni
akademiji ob prazniku Občine Cerkno

**ODVETNIŠKA DRUŽBA
MAG. KERČMAR IN PARTNERJI o.p., d.o.o.**

Specialist za civilno in gospodarsko pravo
Zastopnik za modele in znamke
Mediator

OBVESTILO O ODPRTJU PODRUŽNICE TOLMIN

Cenjene stranke, obveščamo vas, da smo zaradi širitve poslovanja in v želji približati naše storitve prebivalcem z Idrijsko-Cerkljanske in Posočja odprli podružnico v Tolminu na Trgu Maršala Tita 7. V podružnici smo vsak delovni dan dosegljivi na telefonski številki 031/55-60-60, lahko pa nas pokličete tudi na telefonske številke našega sedeža v Novi Gorici in povezali vas bomo s podružnico. Sestanki so možni po predhodnem dogovoru po telefonu.

Veselimo se sodelovanja z vami!

**ODVETNIŠKA DRUŽBA
MAG. KERČMAR IN PARTNERJI o.p., d.o.o.**
Ulica XXX. divizije 21, 5000 Nova Gorica
W: www.odvetnik-kerčmar.si
E: pisarna@odvetnik-kerčmar.si

T: +386 (0)5 333 48 30
M: +386 (0)31 40 60 60
F: +386 (0)5 333 48 31

PODRUŽNICA TOLMIN
Trg Maršala Tita 7
5220 Tolmin
M: +386 (0)31 55 60 60